

Dr hab. Marian Mitrega
Zakład Polityki Społecznej
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Recenzja
Dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej dr Marty Makuch
ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

1. Sylwetka habilitanta

Dostarczona dokumentacji nie przynosi wielu informacji na temat ścieżki kariery dr M. Makuch. Wiadomo, że urodziła się 27.06.1976 r. Pracę magisterską „Bezrobocie jako problem rozwoju lokalnego na przykładzie miasta Wałbrzych” napisała w roku 2000. Brała udział w Studium Doktoranckim i była także słuchaczem Podyplomowego Studium Zarządzania Jednostkami Gospodarczymi na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego (2000/2001). W dniu 07.04.2006 uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce nadany przez Radę Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Tytuł dysertacji : Polityczny wymiar inflacji i bezrobocia w Polsce po roku 1989.

Od roku 2006 do obecnie pracuje na stanowisku adiunkta w Zakładzie Polityki Społecznej i Ekonomicznej Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

2. Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą wniosku o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Jako podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego dr M. Makuch wskazała osiągnięcie naukowe - zbiór publikacji powiązanych tematycznie : „Społeczne skutki przeobrażeń rynku pracy w Polsce na przełomie XX i XXI wieku” Funkcjonowanie ustawy z dnia 14.03.2003 przyniosło już w praktyce, sposoby oceny dorobku habilitantów, pewne ustalone procedury i drogi podejścia. Dr M. Makuch dla realizacji swojego zamiaru wybrała drogę trudniejszą, postanawiając przedstawić do recenzji

cały swój dziesięcioletni dorobek, który powstawał zapewne pod wpływem różnych impulsów, okoliczności i możliwości jakie niesie za sobą praca w charakterze pracownika naukowo-dydaktycznego. Rodzi to problem, że gdy przystępuje się do redakcji dorobku jako „jednotematycznego zbioru” napotykamy na bariery związane z faktem, że w dorobku posiadamy liczne, często dobre prace, które jednak nie do końca pasują do pliku. Najlepszym wyjściem dla wielu habilitantów wydaje się odnalezienie właściwego tematu, który połączył by gro wypracowanego dorobku. Nie twierdzę, że z takim działaniem mamy do czynienia w przypadku Habilitantki. Twierdzę jednak, że zaproponowany przez nią temat jest dla dorobku w miarę dokładny dla kategorii „ rynek pracy” ale już nie dla kategorii „ społeczne skutki”. Habilitantka zdaje sobie chyba z tego sprawę, gdyż w swoim „Autoreferacie” zaznacza, że jednotematyczny zbiór składa się z trzech części: płeć i wiek jako czynniki defaworyzujące, zmiany w polityce rynku pracy i kapitał ludzki w kontekście flexicurity. Pomijając fakt mojej niechęci do słowa „defaworyzacja” i opinii, że lepiej mówić o „polityce zatrudnienia” a „polityka rynku pracy” jest kategorią nieco niejasną, trudno mi uznać omawiane obszary za monolit tematyczny. Oczywiście, że są ze sobą powiązane i bardzo często w trakcie omawiania jednego z nich wspomina się o drugim czy o pozostałych ale „ kapitał ludzki w kontekście idei flexicurity i rozwoju społeczno-gospodarczego” to obszar znacznie wykraczający poza ramy „społecznych konsekwencji na rynku pracy”. Dlatego też analizując tę część dorobku Habilitantki wziąłem pod uwagę nie 24 publikacje a 15 (pozostałe zaliczam do pozostałego dorobku) co i tak w mojej opinii jest ilością wystarczającą dla pozytywnego określenia potencjału naukowego Autorki.

Traktując je jako całość nie będę w sposób szczegółowy omawiał treści i założeń każdego z nich a skupię się na wspólnej ocenie merytorycznej.

Należy wyrazić żal, że Habilitantka nie wskazała w swoim autoreferacie, które ze swoich dokonań naukowych zawartych w zbiorze uważa za najważniejsze i dlaczego. Z tej przyczyny za bardzo istotne uznaję subiektywnie te, w których wykazała najwięcej pracy badawczej ze względu na ich objętość. Zaliczam do nich „ Europejski Fundusz Społeczny na tle ewolucji finansowania celów europejskiej polityki społecznej w obszarze rynku pracy” (s.21), „ Młodzież a europejski rynek „bez-pracy” (s.18), Rozważania o pracy z perspektywy współczesnego społeczeństwa; ujęcie psychologiczno-społeczne” (s.18), „ Aktywne starzenie się-istotny cel publicznej polityki społecznej w XXI wieku. Zarys problematyki z perspektywy rynku pracy” (s.17) . Każdy z tych artykułów należy do odmiennej części „jednolitego cyklu”. Merytorycznie spełniają w pełni wymogi pracy naukowej. Pierwszy z nich traktuje o głównej funkcji rynku pracy jakim jest alokacja i realokacja będących na nim

zasobów pracy. Habilitantka podkreśla w nim perspektywę politologiczną oraz wpływ na znaczenie państwa w sferze kształtowania krajowej polityki zatrudnienia. Artykuł „Młodzież.....” także traktuje w swej istocie o problemach zatrudnienia w kontekście Unii Europejskiej i opisuje zjawisko „prekariatu”. Częściowo treść artykułu dotyczy także sytuacji w Polsce. „Aktywne starzenie ....” dotyczy także tendencji mających swe źródło przede wszystkim w UE a tylko w części, w kontekście aktywności zawodowej seniorów, odnosi się do polskiego rynku pracy aczkolwiek kategoria „aktywne starzenie się” jest o wiele szersza i wielodyscyplinarna. Przedstawione artykuły układają się w ciekawy zamysł badawczy-wychodząc od konceptualizacji (literaturowej) zjawiska, poprzez rozwiązania normatywne Unii Europejskiej przechodzą do analizy przypadków instytucjonalnych i społecznych. Nie potrafię stwierdzić czy taki zamysł przyświecał Autorce ale efekt końcowy należy ocenić pozytywnie.

Publikacje stanowiące pozostały dorobek w zakresie podstawowego osiągnięcia naukowego dr M. Makuch, noszą charakter bardziej przyczynkarski. Liczące od 9-17 stron publikacje w istocie rzeczy są ściśle powiązane z zagadnieniami rynku pracy.. Habilitantka określiła je poprzez hipotezy (w mojej opinii raczej są to tezy):

- Rynek pracy w Polsce charakteryzuje się znaczną segmentacją a mobilność między segmentami jest mocno ograniczona także przez uregulowania instytucjonalno prawne..
- Rynek pracy i polityka rynku pracy w Polsce na przełomie XX i XXI wieku zdeterminowana została dwoma wydarzeniami: integracją z instytucjami Unii Europejskiej oraz globalnym kryzysem ekonomicznym.
- Kapitał ludzki jest i będzie w przyszłości głównym zasobem decydującym o przewadze konkurencyjnej gospodarki.

Oczywiście tak sformułowanym opiniom nie sposób niczego zarzucić z wyjątkiem sygnalizowanej przeze mnie wątpliwej antycypacji. Czy naprawdę Habilitantka stawiała sobie te zadania na początku swojej drogi rozwoju naukowego ? Chyba, że to obudowanie metodologiczne dotyczy działania post factum, które ma uzasadnić wybór i pogrupowanie swojego dorobku w dokonanym w „Autoreferacie” opisie. Nie jest to jednak jednoznacznie przez nią zwerbalizowane.

W zaprezentowanym dorobku najbardziej związane z przewodnim tematem wydają się być (w mojej opinii) prace : „ Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy-woj. dolnośląskie na tle tendencji krajowych”, „ Problemy osób młodych na rynku pracy a funkcjonowanie rodzin”, „Problemy na rynku pracy a funkcjonowanie rodzin”, „ Wprowadzenie. Polityka społeczna wobec wyzwań rynku pracy w XXI w.”

Dywagacje prowadzone na kanwie treści i statystki społecznej wykorzystanej dla analizy, Habilitantka formułuje w liczne wnioski, z których część mieści się na pewno w formule „społecznych skutków”, choć nie zawsze w kontekście rynku pracy. W jej ocenie młodego pokolenia zabrakło mi treści ukazujących przyczyn zróżnicowania sytuacji życiowej „straconego pokolenia” bo przecież nie wszyscy pracują na ‘śmieciowych umowach”, żyją na „na garnuszku u rodziców” lub wyjechali do pracy „na zmywaku”. Brakuje mi także czysto politologicznego ujęcia przyczynowo-skutkowego i osadzenia tych zjawisk w jakże dynamicznie zmieniającą się w omawianym okresie, sytuacji w polityce i systemie politycznym w kraju.

Pozostałe publikacje zaliczone do tego zbioru, jak np. „Aktywne starzenie się-istotny cel publicznej polityki społecznej w XXI w.” (s.17), „ Aktywność zawodowa osób starszych (...)” (s.16), dotyczą zagadnień z cyklu „ silver economy”. Problematyka ta jest niezwykle ważna w dobie obecnej a w wielu aspektach polityki społecznej wciąż w Polsce nie postrzegana w sposób wystarczający (zdrowie, zaopiekowanie, wykluczenie). Zjawisko to stwarza obiektywne warunki do kształtowania się sytuacji na rynku pracy i na pewno nie jest skutkiem społecznym przeobrażeń na rynku pracy, aczkolwiek rozstrzygnięcia w tej płaszczyźnie winny być przedmiotem powszechnej uwagi. Pozytywnie oceniam wykorzystanie przez Habilitantkę Indeksu Aktywnego Starzenia, stosunkowo mało rozpowszechnionego w pracach badawczych o charakterze społecznym.

Na zakończenie tej części recenzji jeszcze kilka uwag o wykorzystanej w pracy metodologii.

Badanie naukowe służy realizacji określonych celów i dotyczy określonych przedmiotów. Sformułowanie odpowiednich zmiennych w badaniach naukowych jest próbą uszczegółowienia głównego ich przedmiotu, czyli problemów badawczych, jakie zamierza się rozwiązać oraz hipotez, jakie pragnie się potwierdzić lub odrzucić. Są nimi zazwyczaj podstawowe cechy, symptomy charakterystyczne dla badanego faktu lub zjawiska czy procesu albo też różnego rodzaju czynniki będące ich przyczyną lub skutkiem. Zmienne muszą mieć swoje wskaźniki. Są to pewne cechy wskazujące na to, że dane zjawisko zaszło. Na ogół wyróżniamy trzy typy wskaźników: wskaźniki empiryczne – występujące wtedy, gdy wskazane zjawisko daje się zaobserwować, wskaźniki definicyjne – kiedy dobór wskaźnika jest zarazem zdefiniowaniem pewnego pojęcia, oraz wskaźniki inferencyjne – które odnoszą się do zjawisk bezpośrednio nieobserwowalnych i które nie wchodzą do definicji badanych zjawisk.

Podjęta w ocenianym dorobku tematyka wymagała analizy danych źródłowych i statystycznych, a także wykorzystania metody analizy treści zawartych w literaturze przedmiotu, publikacjach i opracowaniach naukowych oraz aktów prawnych stworzonych przez władze samorządowe i państwowe.

Autorka określa je jako metody klasyczne, z których korzystają nauki społeczne, w szczególności politologia i polityka społeczna. Opinia ta, w swej drugiej części, jest nieco ryzykowna w sytuacji gdy część naukowców twierdzi iż polityka społeczna nie wykształciła w pełni swoistej metody badawczej. Nie mniej jako polityk społeczny, zwolennik określenia J. Daneckiego, że metodą polityki społecznej jest „świadectwo danych”, zaliczam te określenie na plus Habilitantki.

Nie zmienia to faktu, że prawie w każdym artykule Habilitanta stosuje ten sam zabieg metodologiczny. Wykorzystuje ogólnie dostępną informację zawartą w zbiorach statystycznych Unii Europejskiej czy krajowych i dokumentacji programów strategicznych lub rozwojowych, po czym dokonuje jej omówienia. Takie postępowanie jest oczywiście prawidłowe ale jest praktycznie jedynym zabiegiem metodycznym. Habilitantka nie przekonała mnie, że potrafi wykorzystywać inne metody badawcze, które dobierałby poprzez profilowanie problemów lub ich kontekstu. Nie pokazała w sposób dogłębny, że potrafi w sposób samodzielny i oryginalny sformułować tematykę i ukazać budzące wątpliwości skutki społeczne. Nie twierdzę, że takich refleksji w dorobku dr M. Makuch nie ma, są, ale nie stanowią ważnego elementu analizy. A przecież znaczna część dorobku dotyczy przestrzeni społecznej Dolnego Śląska, miejsca gdzie w minionych latach doszło do prawdziwej dewastacji zasobów pracy i infrastruktury gospodarczej.

Najwięcej niedosytu recenzenta wzbudza część badawcza pracy, jeżeli za taką przyjąć opis założeń dla wyodrębnienia artykułów stanowiących jednotematyczny zbiór. Założenia metodologiczne przyjęte w pracy nie zostały umieszczone w należyтым oprzyrządowaniu teoretycznym. Kwestie pytań badawczych, tez i hipotez badawczych posiadają rozległą i skomplikowaną naturę i stratyfikację.

Ta sama uwaga dotyczy wyboru problemu badawczego i braku uzasadnienia wyboru pomiędzy problemami:

- A/ teoretycznymi i praktycznymi,
- B/ ogólnymi i szczegółowymi,
- C/ podstawowymi i cząstkowymi,

że o swoistości form nie wspomnę, a mamy do wyboru formy: deskryptywne, demonstracyjne, eksplikacyjne, definicyjne, eksplanacyjne, dowodzące, diagnostyczne, prognostyczne, relatywizujące (ta dotyczy zwłaszcza esencji pracy) oraz optymalizujące. Autorka poprzestała na opisie swojego wyboru- to dobrze, ale nie przekonała mnie, że inny wybór byłby gorszy.

3. Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze

Dr M. Makuch zaliczyła do jednotematycznego zbioru publikacji artykuły, których centralną kategorią stanowi kapitał ludzki. W mojej opinii stanowi on jednak autonomiczną sferę zagadnień, dla których „ Społeczne skutki przeobrażeń rynku pracy w Polsce na przełomie XX i XXI w” nie jest właściwą klamrą spinającą. Nie mniej załączone artykuły w pełni zasługują na ocenę i to ocenę pozytywną jeżeli chodzi o ich zawartość merytoryczną. Zagadnienie kapitału ludzkiego budzi wiele kontrowersji. Habilitanta sama zauważa, że ...”W literaturze przedmiotu występuje bogactwo określeń pojęcia, czasem sformułowanych bardzo szeroko”... (Autoreferat s.25) Tematem tym zajmują się przedstawiciele licznych dyscyplin naukowych co stwarza dodatkowe problemy i trudności przy jednoznacznym zdefiniowaniu kategorii. Habilitantka podejmuje tematykę w takich opracowaniach jak m.in.; „ Kapitał ludzki- próba definicji” (s.9), „Kapitał ludzki- fundament gospodarki XXI wieku”, (s.15) czy „Kapitał ludzki w Polsce w procesie transformacji i integracji europejskiej” (s.18). Zwraca uwagę na fakt, że nowe technologie pozwalają na istotną modernizację miejsc pracy w wyniku czego ludzie muszą obecnie rozwijać swoje umiejętności i zdolności przez cały czas trwania ich kariery zawodowej. Szkoda, że swoich konotacji Habilitanta nie osadza głębiej w przestrzeni politologicznej poprzez np. swojej oceny zjawiska; „ wyścigu szczurów” czy „wściekłych”. W swoich artykułach Habilitantka dokonuje analiz związanych z perspektywą krajową i regionalną stosując także technikę mierników takich jak; syntetyczny indeks kapitału ludzkiego, wzorując się na autorach raportu ośrodka badawczego The Lisbon Council.

Oprócz zagadnień omówionych powyższym paragrafie i powyżej, dr M. Makuch prezentuje w swoim dorobku, te które jej zdaniem dotyczą zagadnień nie związanych z jednotematycznym zbiorem. W większości dotyczą one wyników prac badawczych z zakresu współczesnych kwestii społecznych oraz polityki fiskalnej i zjawisk związanych z funkcjonowaniem gospodarki. Ten dorobek rozwiązuje pewną zagadkę, której przez pewien czas nie potrafiłem rozwiązać. Mianowicie w „ Notach autorskich” zawartych w

redagowanym przez nią tomie „ Współczesny rynek pracy. Zatrudnienie i bezrobocie w XXI wieku” Wrocław 2014, przedstawia się jako : politolog, doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, specjalność: polityka społeczna i ekonomiczna (...). Zainteresowania naukowe: polityka społeczno-ekonomiczna, w szczególności polityka fiskalna, pieniężna oraz rynku pracy w Polsce. W ten sposób dowiadujemy się, że znaczna część zainteresowań Habilitantki lokuje się poza „głównym dorobkiem naukowym” deklarowanym w „Autoreferacie”.

Nie mniej publikacje w tej części dorobku stanowią interesującą kompozycję ważnych dzisiaj problemów politologicznych. Wymienię dla przykładu; „ Zarys społecznych problemów państw w XXI wieku” (s.11), „ Realizacja polityki społecznej na tle głównych zadań samorządu gminy, powiatu i województwa-ogólna charakterystyka, źródła finansowania” (s.16), w których Habilitantka analizuje zagadnienia kwestii społecznych, ubóstwa w tym ubóstwa pracujących (to przecież jest społeczny skutek przeobrażeń na rynku pracy a artykuł nie znalazł się w pierwszym zbiorze) problemem zatrudniania dzieci czy skutkami starzenia się społeczeństwa. Z drugiej strony opisuje problematykę polityki społecznej w perspektywie samorządowej. Do tej grupy należy zaliczyć także takie artykuły jak: „ Kobiety a problematyka edukacji, nauki oraz uczestnictwa w kulturze na Dolnym Śląsku” (s.18), Edukacja i nauka kobiet; analiza wybranych problemów z perspektywy regionu” (s.17), w których dokonuje diagnozy sytuacji z perspektywy płci.

Dorobek w tym zakresie należy ocenić pozytywnie. Biorąc pod uwagę, że Habilitantka deklaruje się jako osoba zainteresowana problematyką ekonomiczną i finansową, w jej wnioskach nie ma przesadnego zauroczenia modnym dzisiaj neoliberalizmem czy zachodnimi publikacjami w tym zakresie. Zapewne wpływ na taką postawę ma jej zainteresowania polityką społeczną.

Moją wysoką ocenę zyskuje bowiem działalność dr M. Makuch w Polskim Towarzystwie Polityki Społecznej. Jej aktywność nie ogranicza się tylko to związków formalnych ale poszerzona jest o działalność naukową: poprzez działalność wydawniczą, organizowanie seminariów i konferencji tematycznych. Należy do grona osób, które utworzyły Oddział Dolnośląski PTPS gdzie pełni funkcję skarbnika.

4. Indeks Hirscha, Impast factor, cytowania

W dostarczonych materiałach związanych z procedurą habilitacyjną nie odnalazłem informacji związanych z tym punktem oceny.

5. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach

W dostarczonych materiałach związanych z procedurą habilitacyjną nie odnalazłem informacji związanych z tym punktem oceny.

6. Wygłoszone referaty na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych

Dr M. Makuch jest organizatorem i uczestnikiem kilkunastu konferencji naukowych. W analizowanym okresie brała czynny udział (wygłosiła) 13 referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych. Nie podaje niestety jakie to konferencje międzynarodowe miała na myśli, gdyż w „Autoreferacie” odnajdujemy tylko te, które odbyły się na terenie kraju. Wielce prawdopodobne, że chodzi w tym przypadku o udział w konferencjach gości spoza Polski. Nie zmienia to faktu, że to osiągnięcie Habilitantki powinno być uznane wysoko, tym bardziej że realizowane jest na gruncie zarówno problematyki politologiczno-ekonomicznej jak i polityki społecznej.

7. Osiągnięcia dydaktyczne

W załączonych przez Habilitantkę materiałach odnajdujemy informację, że prowadzi ona w Instytucie Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego szereg zajęć dydaktycznych związanych przede wszystkim z problematyką rynku pracy, procesów społeczno-ekonomicznych gospodarek współczesnych państw, polityk publicznych a także dyplomacji europejskiej. Jest także autorką cyklu autorskich wykładów realizowanych w ramach Podyplomowych Studiów Zarządzania Kapitałem Ludzkim i Społecznym i słuchaczy Podyplomowego Studium Kwalifikacyjnym Wiedzy o Społeczeństwie. Dr Marta Makuch prowadziła także zajęcia dydaktyczne na Podyplomowych Studiach Zarządzania Podmiotami Ekonomii Społecznej a także dla słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania organizacjami pozarządowymi w Dolnośląskiej Wyższej Szkole Służb Publicznych „Asesor”.

Dr M. Makuch nie poinformowała o fakcie prowadzeniu seminarium magisterskiego lub licencjackiego a jedynie o tym, że była recenzentem prac magisterskich, nie określając ich liczby. Pełni w Instytucie funkcję Pełnomocnika do spraw praktyk studenckich zajmując się

sprawami formalnymi oraz pośrednicząc w kontaktach pomiędzy studentami a instytucjami przyjmującymi na praktyki.

Za swoją działalność dydaktyczną i organizacyjną dr M. Makuch otrzymała w 2012 nagrodę Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. Działalność w obszarze dydaktyki należy uznać za wystarczającą w kontekście celu recenzji a mnogość prowadzonych zajęć jest niestety charakterystyczna w procesie dydaktycznym uczelni wyższych doby obecnej.

8. Osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki

Dr Marta Makuch prowadzi bardzo szeroką aktywność o charakterze popularyzatorskim i eksperckim. W dostarczonych materiałach odnajdujemy potwierdzenie czynnego udziału w czterech projektach w okresie 2010-2015. Dotyczy to takich przedsięwzięć jak:

- „Analiza, badania i prognozy na rzecz Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego”
- „Projekt systemowy DOPS w zakresie podnoszenia kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej”
- „E-podręczniki do kształcenia ogólnego”
- „Wrocławska podróż do Wolontariatu”

W projektach, realizowanych m.in. przez Dolnośląską Agencję Współpracy Gospodarczej, Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej czy Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania, Habilitantka pełniła różne role, przede wszystkim eksperta merytorycznego ale także autorki materiałów szkoleniowych oraz trenera na szkoleniu.

W ramach tego typu aktywności dr M. Makuch koordynowała i brała udział w animacji, w Instytucie Politologii, organizacji Dolnośląskiego Festiwalu Nauki (2013) , prowadziła Konkurs wiedzy o UE (2015), przeprowadziła wykład dla uczniów gimnazjum (2015). Jest także ekspertem portalu internetowego „Prawo socjalne” oraz autorką opracowań materiałów dla Wydawnictwa Gaskom Sp. z o.o.

Podsumowując stwierdzam, że bardzo wysoko oceniam działalność Habilitantki w zakresie popularyzacji nauki ale też zauważam, że w niewielkiej części wykorzystuje przy tym wiedzę i kompetencje nabyte w obszarze uznanym przez nią za najważniejsze osiągnięcie naukowe. Jest to jednak tylko spostrzeżenie a nie zarzut wobec Habilitantki.

9. Staże w ośrodkach naukowych

Dr M. Makuch brała udział w dwóch stażach zagranicznych. W 2013 otrzymała stypendium-wyjazd studyjny do Wilna w Lithuanian In the Era of Global Economic Crisis oraz stypendium LLP-Erasmus Progeamme w Lithuanian University of Educational Science w 2014 r. To niezłe osiągnięcie w kategoriach ilościowych. Niestety łączny czas obu staży wynosi (według dostarczonej informacji) 11 dni co nie mogło skutkować wystarczającym kontaktem w sensie pełnej refleksji naukowej.

Konkluzja

Reasumując poczynione przeze mnie uwagi na kanwie przedstawionego do recenzji dorobku naukowego i działalności dydaktycznej i organizacyjnej dr M. Makuch zauważam, że posiada ona swoiste Janusowe oblicze. W pewnych częściach swojego dorobku, Habilitantka prezentuje dojrzałą analizę zjawisk i statystki społecznej, niezwykle aktywną pracę w upowszechnianiu nauki i działalność społeczną z drugiej strony obraca się wokół badania zagadnień już opisanych i znanych w nauce, preferuje metodologie wykorzystania dokumentów źródłowych wypracowanych poza jej warsztatem badawczym i wykazuje istotne rozproszenie swoich podstawowych zainteresowań badawczych.

Habilitantka w swoim rozwoju naukowym przyjęła drogę prezentacji dorobku w postaci jednotematycznego zbioru stanowiącego w jej opinii najważniejsze osiągnięcie naukowe. W mojej opinii jej propozycja nie wypełnia w sposób właściwy tematu: „ Społeczne skutki przeobrażeń rynku pracy w Polsce na przełomie XX i XXI wieku”. Myślę, że Habilitantka „poszła na ilość” sugerując się, że duża liczba pozycji (24) stanowić będzie wartość dodaną w jej dorobku, co wcale nie musi być prawdą.

Publikacje zawarte w obu zbiorach nie różnią się od siebie sposobem zastosowanego warsztatu naukowego. Obiektywnie stwierdzam, że wiele z nich prezentuje bardzo dobry lub dobry poziom merytoryczny a pozostałe nie schodzą poniżej poziomu więcej niż przyzwoitego. Niestety dominuje w nich jednostajna metoda badawcza, którą dr M. Makuch określa jako „metodę statystyczną, porównawczą oraz instytucjonalno-prawną”. To naprawdę niewiele jak na przyszłego samodzielnego pracownika naukowego. W analizowanym dorobku Autorki, jako źródło informacji najczęściej pojawia się „ baza statystyczna x”, opracowanie własne na podstawie informacji y”, „ informacja za A.B.”.

Jednakże najbardziej istotnym deficytem, na który zwracam uwagę przy ocenie dorobku Habilitantki, to istotna trudność w wytypowaniu treści, które stanowią znaczny wkład do naukowego poznania procesu kształtowania teorii i myśli politologicznej i naukach o polityce a do społecznych skutków przeobrażeń rynku pracy w Polsce na przełomie XX i XXI w. w szczególności. Chociaż dr M. Makuch pisze, że jej zbiór publikacji powiązanych tematycznie ma charakter teoretyczny, śmiem twierdzić, że tak nie jest. Dorobek ten w znacznie mierze posiada charakter pragmatyczny a po części nawet utylitarny. To oczywiście samo w sobie nie stanowi zarzutu, jednak w kontekście przydatności dla oceny zawartej w recenzji jest mniej nasycony narracją naukową.

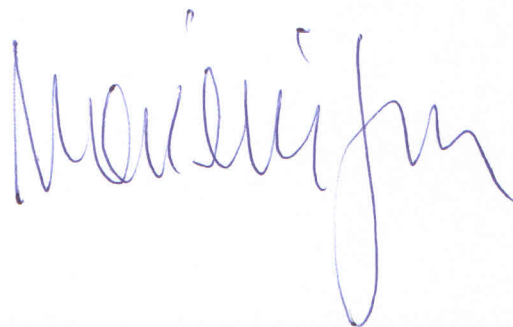
Poruszane przez nią kwestie, nie przeczę, że aktualne, ważne i interesujące są na ogół znane a Autorka przedstawia je (w części tzw. teoretycznej) na poziomie poprawnego wykładu akademickiego nie tworząc nowych kategorii czy nowatorskiego podejścia do problematyki.

Publikacje Habilitantki zamieszczone są przede wszystkim w wydawnictwach o charakterze akademickim lub lokalnym, powiązanych ze środowiskiem wrocławskim lub Polski Południowej, o zasięgu regionalnym. Nie ujmując niczego tym ośrodkom, brak trochę ulokowania dorobku w Wydawnictwach najbardziej prestiżowych dla polskiej nauki a politologii zwłaszcza.

Oczywiście w ocenie dorobku i sylwetki naukowej dr Marty Makuch nie brakuje pozytywów, o których pisałem w recenzji. Zaliczam do nich dobry poziom merytoryczny poszczególnych publikacji, wysoką ocenę działalności popularyzatorskiej, aktywność konferencyjną czy owocną działalność w towarzystwie naukowym. Nie mam wątpliwości, że dr M. Makuch jest dobrym i sprawnym pracownikiem naukowym, odnajdującym swoje miejsce w środowisku akademickim. Niestety po długim namyśle dochodzę do wniosku, że plusy w jej dorobku nie równoważą, zwłaszcza wagi - minusów.

Dlatego stwierdzam, że przedstawiony mi całościowy dorobek naukowy dr Marty Makuch nie daje mi wystarczającej podstawy dla wyrażenia przeze mnie pozytywnej opinii o perspektywach podjęcia przez Habilitantkę samodzielnej pracy naukowo-badawczej.

W związku z tym nie popieram wniosku o nadanie dr Marcie Makuch stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Katowice 02.06.2016.